

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Alari Allika
Lagedi Kool
direktor@lagedi.edu.ee

Teie 28.03.2025 nr 1-19/12

Meie 11.04.2025 nr 2.3-8/25/999-2

Lp Tarmo Gutmann
Rae Vallavalitsus
tarmo.gutmann@rae.ee

Vastus pöördumisele

Pöördusite Andmekaitse Inspektsiooni poole seoses lapsevanema õigusega vaadata kooli territooriumitel olevate videokaamerate salvestisi.

Selgitan esmalt, et igasuguseks isikuandmete töötlemiseks on vaja õiguslikku alust, sh videosalvestise avalikustamiseks kolmandatele isikutele. Koolis on valvekaamerate kasutamise õiguslikuks aluseks reeglina põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (PGS) § 44 lõige 5, mille kohaselt võib kool õpilaste ja koolitöötajate turvalisust ohustava olukorra ennetamiseks ja olukorrale reageerimiseks ning kooli vara kaitsmiseks kasutada kooli territooriumil pilti edastavat ja salvestavat jälgimisseadmestikku (nt valvekaameraid). PGS § 44 lõike 6 kohaselt sätestatakse kooli kodukorras jälgimisseadmestiku kasutamise kord. See tähendab, et kuigi koolil on olemas õiguslik alus kaamerate paigaldamiseks, peab iga kool ise kindlaks määrama reeglid, kui kaua salvestisi säilitatakse, kus neid hoitakse, kes neile ligi pääseb ja millistel põhjendustel salvestisi vaadatakse, mis kaamerate kasutamise eesmärk jne. Jälgimisseadmestiku reeglid sarnanevad oma olemuselt andmekaitsetingimustele, kus on samuti kirjeldatud andmetöötluse õiguspärasust ja tingimusi.

Samas märgite kirjas, et tegemist on lasteaia rühmadega. Hetkel kehtivas koolieelse lasteasutuse seaduses¹ ei ole toodud eraldi õiguslikku alust valvekaamerate kasutamiseks, mistõttu saab alushariduse asutuses kaamerate kasutamise õiguslikuks aluseks olla eelduslikult õigustatud huvi. Õigustatud huvile kui õiguslikule alusele tuginedes peab lasteaed määrama kindlaks kaamerate kasutamise reeglid ning koostama ka õigustatud huvi analüüsi. Seega on hetkel lasteaias kaamerate kasutamise õiguslik alus keerulisem kui põhikooli- ja gümnaasiumiastmes. Samas, selle aasta 1. septembril 2025 jõustub alushariduse seadus², mis sätestab sarnaselt PGS-ga õigusliku aluse kaamerate paigaldamiseks laste ja lasteaia töötajate turvalisust ohustava olukorra ennetamiseks ja olukorrale reageerimiseks ning lasteaia vara kaitsmiseks lasteaia territooriumil.

Lisaks õiguslikule alusele peab isikuandmete töötlemisel alati lähtuma isikuandmete töötlemise põhimõtetest, sh minimaalsuse ja eesmärgipärasuse põhimõttest, mis tulenevad isikuandmete kaitse üldmäärusest (IKÜM). Eesmärgipärasuse põhimõte tähendab seda, et isikuandmeid ei tohi hiljem töödelda viisil, mis ei täida esialgset eesmärki. Minimaalsuse põhimõte eeldab, et andmeid kogutakse nii vähe kui võimalik konkreetse eesmärgi saavutamiseks. Turvakaamerate salvestisi ei

¹ Koolieelse lasteasutuse seadus–Riigi Teataja

² Alusharidusseadus–Riigi Teataja

või kool/lasteaed ise hiljem mingil muul eesmärgil kasutada ega ka lihtsalt igale küsijale välja anda. Rõhutan, et laste isikuandmeid peab kaitsma erilise hoolega, s.t. igasugune laste isikuandmete töötlus peab olema väga hoolikalt läbi mõeldud ning õiguspärane. Seejuures juhin tähelepanu, et riietus- ja tualettruumides on kaamerate kasutamine reeglina keelatud.

Eelnev ei tähenda seda, et salvestisele jäänud isik ei saa temast tehtud salvestist välja küsida. Videosalvestisele jäänud isikul on õigus tutvuda enda isikuandmete töötlemisega ehk saada ülevaade, kuidas tema isikuandmeid on töödeldud, kuidas neid on saadud ning saada ka koopia enda andmetest. Iga inimese õigus tutvuda tema kohta kogutud andmetega tuleneb IKÜM artiklist 15. See tähendab seda, et inimesel on õigus saada koopia tema kohta kogutud isikuandmetest, kus on ainult tema tuvastatav. Lapsevanemal on õigus salvestist näha, kui ta soovib tutvuda vaid enda lapse andmete töötlemisega või näha salvestist, kus tema enda laps on (IKÜM art 15 alusel).

Olukorras, kus salvestisel on ka teised inimesed, tuleks enne salvestise väljastamist teised inimesed salvestisel udutada (muuta tuvastamatuks), kui nad ei ole andnud nõusolekut enda isikuandmete avaldamiseks. Lastepuhul annab nõusoleku lapse seadusliku esindaja. Seega ei tohi kool/lasteaed väljastada informatsiooni teiste salvestisel nähtavate isikute kohta, kui puudus nende või lapse puhul lapsevanema nõusolek. Lubatud on salvestiste edastamine politseile ilma hädustama, kui see on vajalik menetlustoimingu läbiviimiseks.

Kokkuvõtlikult, igasugune isikuandmete töötlemine vajab õiguslikku alust ja isegi kui õiguslik alus on olemas, peab IKÜM artiklist 15 tulenevat inimese õigust tagama selliselt, et teiste isikute põhiõigused ja -vabadused ei saaks kahjustada. Andmetöötluse läbipaistvuse tagamiseks ja konfliktide vältimiseks soovitan kaamerasalvestiste vaatamise logimist, kus kirjeldate ära, mis põhjusel ja millist salvestist vaadati, kes vaatas, kas sellest tehti koopia. Sellisel viisil toimides hoiate ka ise paremat ülevaadet isikuandmete töötlemise üle.

Loodan, et vastusest on abi.

Lugupidamisega

Grete-Liis Kalev
jurist
peadirektori volitusel